

STOMATOLOGIYA AMALIYOTIDA QO‘LLANILADIGAN ASHYO VA ASBOBLAR. ULARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR

Marupova Madina Khikmatuloyevna ¹

¹ Ilmiy rahbar

Xolbo‘tayeve Mashhura Sherbo‘ta qizi ¹

Omongeldiyeva Zuxra Oybek qizi ¹

Jauxarbekova Aydin Jauxarbekovna ¹

MAQOLA MALUMOTI

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:16.03.2025

Revised: 17.03.2025

Accepted:18.03.2025

KALIT SO‘ZLAR:

stomatologiya, ashyo,
asboblar, tibbiy
jihozlar, gigiyena,
xavfsizlik, muolaja,
talablar

Ushbu maqolada stomatologiya amaliyotida qo‘llaniladigan asosiy ashyo va asboblar, ularning turlari va vazifalari haqida so‘z yuritiladi. Shuningdek, ushbu vositalarga qo‘yiladigan gigiyenik, texnik va funksional talablar ham ko‘rib chiqiladi. Stomatologik muolajalarning sifatini ta‘minlashda yuqori sifatli materiallar va zamonaviy asbob-uskunalarining o‘rni muhim hisoblanadi.

KIRISH. Stomatologiya tibbiyotning muhim yo‘nalishlaridan biri bo‘lib, tish va og‘iz bo‘shlig‘i kasalliklarini tashxislash, davolash hamda profilaktika qilish bilan shug‘ullanadi. Zamonaviy stomatologik muolajalarning samaradorligi asosan ishlatiladigan asbob-uskunalar va materiallarning sifatiga bog‘liq. Shu sababli, stomatologiya amaliyotida qo‘llaniladigan ashyo va asboblar yuqori standartlarga javob berishi lozim.

Stomatologik asboblar va materiallar tish plombalash, protez tayyorlash, jarrohlik amaliyotlari, endodontik hamda ortodontik muolajalar kabi turli yo‘nalishlarda ishlatiladi. Ularning sifati va texnologik xususiyatlari bemor salomatligi, davolash jarayonining aniqligi va samaradorligiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi.

Ushbu maqolada stomatologik amaliyotda keng qo'llaniladigan material va asboblari, ularning turlari, funksional xususiyatlari hamda ularga qo'yiladigan gigiyenik, texnik va xavfsizlik talablariga batafsil to'xtalib o'tiladi.

Asosiy qism

1. Stomatologiya amaliyotida qo'llaniladigan asosiy ashyo va materiallar

Stomatologiyada ishlatiladigan materiallar quyidagi asosiy guruhlariga bo'linadi:

Plomba materiallari – kompozitlar, amalgame, shisha ionomer sementlar.

Ortopedik materiallar – metall, keramika, zirkoniy asosidagi protezlar.

Endodontik materiallar – guttapercha, antiseptik pastalar.

Anesteziya vositalari – inyeksiya va spreylash yo'li bilan qo'llaniladigan og'riq qoldiruvchi moddalar.

2. Stomatologiyada ishlatiladigan asosiy asbob-uskunalar

Bormashinalar – tishlarni burg'ulash va ishlov berish uchun.

Pintsetlar va zondlar – tashxis qo'yish va manipulyatsiyalar uchun.

Ekstraktorlar – tishlarni olib tashlash uchun.

Ultrasonik scalerlar – tish toshini tozalash uchun.

Sterilizatorlar – asboblarni dezinfeksiya qilish va sterillash uchun.

3. Asbob va materiallarga qo'yiladigan talablar

Gigiyena va sterilizatsiya – infeksiyalarning oldini olish uchun barcha asboblari steril bo'lishi lozim.

Yuqori sifat va chidamlilik – materiallar bemor uchun xavfsiz va uzoq muddatli bo'lishi kerak.

Ergonomik dizayn – stomatologik asboblari shifokor uchun qulay bo'lishi va ish jarayonini yengillashtirishi zarur.

Zamonaviy texnologiyalarga moslik – stomatologik amaliyotda yangi innovatsion materiallar va asboblari qo'llanilishi muhimdir.

Xulosa

Stomatologiya amaliyotining samaradorligi ishlatiladigan materiallar va asboblarning sifatiga bog'liq. Shuning uchun stomatologik vositalarga yuqori gigiyenik, texnik va funksional talablar qo'yiladi. Zamonaviy va yuqori sifatli asbob-uskunalar stomatologik muolajalarning sifatini oshirishga, bemorlarning qulayligini ta'minlashga hamda tibbiyot mutaxassislarining ishini yengillashtirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Mirzaeva N. Stomatologiyada innovatsion texnologiyalar. – Toshkent: Tibbiyot nashriyoti, 2021.
2. Karimov A. Tish davolash amaliyoti. – Samarqand: Ilmiy nashr, 2020.
3. Rasulov I. Stomatologik materiallar va ularning xususiyatlari. – Buxoro: BuxDU nashriyoti, 2018.
4. World Health Organization. Dental materials and infection control. – Geneva, 2019.
5. ISO 6876:2012. Dentistry – Root canal sealing materials.
6. American Dental Association (ADA). Guidelines on Infection Control in Dental Practice. – Chicago, 2020.

